

A 1795/kultur

Tekijä: Sosiaalidemokraattinen ryhmä
Käsittelijä Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta

Jäsen ehdotus pohjoismaisesta ulkoilun toimintasuunnitelmasta

Ehdotus

Sosiaalidemokraattinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatii pohjoismaisen ulkoilun toimintasuunnitelman jäljempänä esitettyjen viiden kohdan pohjalta

että NordForsk saa tehtäväksi tutkia seuraavia kysymyksiä: pohjoismaisen ulkoilun ja luonnossa liikkumisen suhde kansanterveyteen, eli kuinka lapset, nuoret ja aikuiset saadaan osallistumaan toimintaan? Miksi kaikki eivät halua ulkoilla tai liikkua luonnossa – onko sille esteitä? Entä miten luonnossa voidaan harrastaa enemmän liikuntaa kuormittamatta sitä?

että se harkitsee pohjoismaisen ulkoiluvuoden järjestämistä lähivuosina. Ulkoiluvuoden aikana luonnossa liikkumista tuotaisiin Pohjoismaissa esille erilaisissa tapahtumissa ja seminaareissa ja kansalaisille tarjottaisiin aikaisempaa enemmän erilaisia kansanterveyttä parantavia ulkoiluaktiviteetteja.

Taustaa

Luontoelämykset ja metsien ja muiden luontoalueiden läheisyys ovat ihmisille tärkeitä Pohjoismaissa. Luonto lisää ihmisen hyvinvointia, ja tutkimuksen mukaan luonnossa oleskelu vähentää stressiä. Jo 4–5 luonnossa vietetyn minuutin jälkeen syke hidastuu, verenpaine laskee ja kehon stressihormonitaso laskee. Luonnossa liikkuminen vaikuttaa terveyteen hyvin suotuisasti. Luonnossa voi esimerkiksi kävellä, pyöräillä, vaeltaa, purjehtia, ratsastaa, lasketella ja hiihtää. Fyysisen aktiviteetin ja virkistymisen ohella liikkuja oppii samalla lisää luonnosta.

On hyvä, että luonnossa liikkumisen suosio Pohjoismaissa kasvaa ja että yhä useammat hakeutuvat ulos luontoon kokeakseen elämyksiä, osallistuakseen erilaisiin aktiviteetteihin ja parantaakseen elämänlaatuaan. Myös luontomatkailu yleistyy Pohjoismaissa. Se on monin tavoin hyvä asia, mutta samalla se asettaa vaatimuksia luonnonsuojelulle ja luonnossa liikkumiseen tarvittavalle infrastruktuurille. Meidän on esimerkiksi pystyttävä huolehtimaan erilaisista jätteistä, ja sitä varten on luotava tarvittava organisaatio.

Luonnossa liikkumisen edistämiseksi, ulkoilijamäärän lisäämiseksi ja luonnon suojelemiseksi on laadittava pohjoismainen ulkoilun toimintasuunnitelma, joka sisältää muun muassa seuraavat:

1. Tutkimus. Pohjolassa ulkoilua on tutkittu aika vähän, ja tutkimuksia ovat tehneet lähinnä sen harrastajat. Luonnossa liikkumisen lisäämiseksi olisi kuitenkin kiinnostavaa tutkia sen ja kansanterveyden välistä yhteyttä, eli ketkä ovat ne, jotka jättävät ulkoilun väliin. Onko luonnossa liikkumiselle olemassa esteitä? Miten voimme lisätä lasten ja nuorten liikkumista luonnossa? Entä miten luonnossa voidaan liikkua enemmän kuormittamatta sitä?
2. Aatteellisten järjestöjen toiminnan turvaaminen. Pohjoismaiden ulkoilutoiminnassa on mukana monia järjestöjä, ohjaajia ja sitoutuneita jäseniä. Yhdistystoimintaan osallistuminen rikastuttaa sosiaalista elämää, jossa tärkeitä ovat kaverit ja erilaiset aktiviteetit, ja lisäksi se kartuttaa tietoa yhdistysdemokratiasta. Samalla on tärkeää huolehtia siitä, etteivät lait ja säännöt rajoita aatteellisen sektorin mahdollisuuksia vaikuttaa ja toimia.
3. Matkailun lisääntyminen. Luontomatkailun lisääntyminen Pohjoismaissa on hyvä asia, varsinkin kun ajatellaan luonnon hyviä vaikutuksia ihmisen terveydelle. Samalla se kuitenkin myös lisää kävijämäärän vaikutuksia luontoon. Jokamiehenoikeutta on vaalittava, jotta maanomistajat eivät voi rajoittaa mahdollisuutta liikkua luonnossa vapaasti. Vaellusreitit ja ympäröiviä kasveja ja pensaita on myös suojeltava tallomiselta. Kasvava luontomatkailu lisää myös pysäköintipaikkojen, wc-tilojen, roska-astioiden ja jätehuollon tarvetta. Näitä ei aina ole ehditty rakentamaan kysynnän tahdissa. Joskus on myös epäselvää, kuka vastaa infrastruktuurin kustannuksista. On tärkeää jakaa vastuu selkeästi eri toimijoiden kesken.

4. Ilmasto ja kasvihuonevaikutus. Monissa tutkimusraporteissa kerrotaan suurista ilmastonmuutoksista ja lentämisen vähennystarpeesta. Lentokohteiden sijaan lomailijalla on monia vaihtoehtoja omalla lähialueellaan. Näitä ovat esimerkiksi veneretkeily sisäsaaristossa, tunturivaellukset ja majoittuminen kauniin luonnon keskellä sijaitsevaan matkustajakotiin. Matkailujärjestöt voivat saada tehtäväkseen kertoa ilmastoälykkäistä lomavaihtoehtoista. Ilmaston kannalta on erinomaista, jos Pohjoismaiden asukkaat valitsevat kauko-
matkojen sijaan lomailun omilla lähialueillaan.
5. Kotouttaminen. Vuonna 2015 monet ihmiset pakenivat sotaa ja sortoa Pohjoismaihin. Maahan saapuneiden nopea kotouttaminen on tärkeää, jotta heistä tulee osa yhteiskuntaamme. Yhdistyselämä – jossa on mukana myös ulkoiluyhdistyksiä – on hyvä foorumi toivottaa ihmiset tervetulleeksi. Ruotsissa ulkoilutoiminnalle annettiin lisämäärärahoja maahan vastasaapuneiden henkilöiden osallistamiseksi. On myönteistä, jos vastasaapuneiden kotouttamista voidaan jatkaa kaikissa Pohjoismaissa ulkoilun ja luonnossa liikkumisen keinoin.

Reykjavikissa tiistai 22. tammikuuta 2019

Annette Lind (S)

Emilia Töyrä (S)

Erkki Tuomioja (sd.)

Eva Lindh (S)

Gunilla Carlsson (S)

Ingalill Olsen (A)

Jorodd Asphjell (A)

Karin Gaardsted (S)

Lars Mejern Larsson (S)

Martin Kolberg (A)

Nina Sandberg (A)

Per-Arne Håkansson (S)

Pyry Niemi (S)

Ruth Grung (A)

Stein Erik Lauvås (A)

Tony Wikström (ÅSD)